

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea

I. Introducere

Conform dispozițiilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 159/2016 privind regimul infrastructurii fizice a rețelelor de comunicații electronice, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelelor de comunicații electronice, cu modificările și completările ulterioare, care a transpus în legislația națională art. 11 și 12 din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind cadrul comun de reglementare pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directiva-cadru), modificată prin Directiva 2009/140/CE a Parlamentului European și a Consiliului, precum și dispozițiile Directivei 2014/61/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză, *„Cu scopul de a evita apariția unor litigii, precum și pentru a asigura celeritatea soluționării acestora, prin decizie a președintelui ANCOM se vor publica, pentru anumite tipuri de infrastructură fizică, tarifele orientative pentru accesul la infrastructura operatorilor de rețea”*. Totodată, potrivit prevederilor art. 19 alin. (2) din același act normativ, *„Tarifele de acces la infrastructura fizică vor asigura operatorului de rețea obligat să permită utilizarea infrastructurii fizice pe care o deține în proprietate, administrare sau concesiune posibilitatea de a-și recupera costurile, luând în considerare atât investițiile din contribuții proprii efectuate pentru realizarea infrastructurii fizice care face obiectul accesului, cât și cele suportate pentru furnizarea acestui acces, precum și impactul accesului solicitat asupra planului de afaceri al operatorului de rețea, în special în ceea ce privește investițiile ce vor avea ca obiect infrastructura fizică la care se solicită accesul. La stabilirea tarifelor de acces se vor avea în vedere și îmbunătățirile aduse infrastructurii fizice de către furnizorul de rețele publice de comunicații electronice, în măsura în care aceste îmbunătățiri profită și operatorului de rețea”*.

În consecință, scopul prezentului proiect este de a contribui la facilitarea dezvoltării rețelelor de comunicații electronice și a elementelor de infrastructură fizică necesare susținerii acestora, prin luarea de măsuri care să contribuie la evitarea apariției unor litigii între operatorii de rețea și furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care solicită/beneficiază de acces la infrastructura fizică a acestora, precum și de asigurare a celerității soluționării unor astfel de litigii, în cazul apariției lor, în conformitate cu atribuțiile ANCOM stabilite prin prevederile art. 23 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 159/2016.

Accesul la stâlpii operatorilor de rețea este cel mai frecvent întâlnit tip de acces la infrastructură fizică, iar tarifele de acces la stâlpii unui operator de rețea fac deja obiectul unor litigii deschise la ANCOM de furnizori de rețele publice de comunicații electronice, nemulțumiți de majorarea tarifelor pentru accesul la stâlpii unor operatori de rețea, a căror activitate principală este de distribuire a energiei electrice.

Deși tarifele stabilite de ANCOM vor avea un caracter orientativ, operatorii de rețea (în particular, operatorii care dețin în proprietate, administrare sau concesiune stâlpi) trebuie să țină cont în cel mai înalt grad în procesul de negociere a contractelor de exercitare a dreptului de acces la infrastructura fizică, de tarifele orientative astfel determinate, orice îndepărtare de la acestea necesitând o justificare adecvată. Caracterul orientativ presupune că aceste tarife de acces reprezintă o referință în procesul de stabilire de comun acord de către părțile implicate în negocierea cu bună credință a unui contract de acces, a contravalorii pecuniare a accesului, tarifele contractuale putând reflecta în anumite circumstanțe, condiții obiectiv justificate care determină un quantum diferit decât cel stabilit prin proiectul de decizie.

Având în vedere elementele expuse anterior, ANCOM a elaborat **proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea.**

Proiectul de decizie sus-menționat a fost fundamentat în cadrul unei Expuneri de motive.

Cele două documente amintite au făcut obiectul procesului de consultare publică în perioada 27 septembrie – 5 noiembrie 2021. Pe parcursul perioadei de consultare publică, ANCOM a primit observații de la 15 respondenți.

Urmare a observațiilor transmise de operatorii de rețea – distribuitori de energie electrică, ce nu au fost însoțite de o cuantificare și fundamentare corespunzătoare, ANCOM a solicitat acestora transmiterea unor date și informații care să asigure această cuantificare și fundamentare, însă nu a primit informațiile solicitate până la data de 10 decembrie 2021.

De asemenea, ANCOM a colaborat cu Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (denumită în continuare ANRE) pentru a clarifica anumite aspecte privind costurile înregistrate de operatorii de rețea și recuperarea acestora din tarifele activității de bază, precum și alte aspecte privind tarifele de acces la stâlpii operatorilor de rețea - distribuitori de energie electrică.

În urma procesului de consultare publică, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite, în care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

II. Observații primite în perioada de consultare publică

1. Un respondent subliniază necesitatea definirii sau trimiterii la definițiile relevante specifice sectorului energiei (exemplu: Norma tehnică privind delimitarea zonelor de

protecție și de siguranță aferente capacităților energetice, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 239/20.12.2019¹ - definiții pentru joasă, medie și înaltă tensiune)

Definițiile specifice sectorului energiei, în special reglementările tehnice emise de ANRE, fac parte din cadrul legislativ în vigoare, fiind deci aplicabile, astfel încât nu este necesar, conform normelor de tehnică legislativă, a fi reluate în cuprinsul proiectului de decizie. Termenii – joasă, medie, respectiv înaltă tensiune - definiți deja în actul normativ menționat de respondent, respectiv Ordinul președintelui ANRE nr. 239/2019, au același înțeles și în proiectul deciziei ANCOM privind tarifele orientative pentru accesul la stâlpii operatorilor de rețea.

2. Un respondent semnalează existența, îndeosebi în zone rurale, a stâlpilor LEA utilizați în comun și pentru CATV, și pentru iluminat public, și pentru JT dar și pentru transport MT (STAS – 1999-86)

Standardul la care face referire respondentul a fost anulat la 30 aprilie 2004, fiind depășit din punct de vedere tehnic.

Astfel de situații, dacă mai există faptic, sunt izolate și nu au un impact semnificativ în calculul costurilor de acces la infrastructură. În ceea ce privește încadrarea unor astfel de stâlpi (medie sau joasă tensiune), precizăm că aceștia sunt clasificați conform reglementărilor specifice emise de către ANRE.

3. Un respondent face referire la prevederile legislației primare referitoare la accesul pe proprietatea publică, pentru care nu există componenta de profit pentru accesul furnizorilor de comunicații electronice la stâlpi

În vederea stabilirii tarifelor de acces la stâlpii operatorilor de rețea ANCOM a avut în vedere Legea nr. 159/2016, care prevede la art. 19 alin (2) că „tarifele de acces la infrastructura fizică vor asigura operatorului de rețea obligat să permită utilizarea infrastructurii fizice pe care o deține în proprietate, administrare sau concesiune posibilitatea de a-și recupera costurile, luând în considerare atât investițiile din contribuții proprii efectuate pentru realizarea infrastructurii fizice care face obiectul accesului, cât și cele suportate pentru furnizarea acestui acces, precum și impactul accesului solicitat asupra planului de afaceri al operatorului de rețea, în special în ceea ce privește investițiile ce vor avea ca obiect infrastructura fizică la care se solicită accesul. La stabilirea tarifelor de acces se vor avea în vedere și îmbunătățirile aduse infrastructurii fizice de către furnizorul de rețele publice de comunicații electronice, în măsura în care aceste îmbunătățiri profită și operatorului de rețea”.

Deși nu se prevede în mod explicit componenta de profit care să fie luată în calcul pentru determinarea tarifului de acces la infrastructura fizică a unui operator de rețea, aceasta nu poate fi exclusă din calculul tarifului, deoarece operatorii de rețea nu sunt entități publice, ci își remunerează acționarii din profitul obținut. După cum este cunoscut, orice societate comercială (inclusiv respondentul) are drept scop obținerea de profit, astfel încât legiuitorul nu putea include proprietatea publică și proprietatea privată în aceeași categorie de principii de reglementare.

Drept urmare, prevederile legislației primare sunt semnificativ diferite în ceea ce privește principiile pe baza cărora ANCOM are atribuția de a calcula tarifele de acces la stâlpi, funcție de forma de proprietate a activului.

---

¹ Ordinul președintelui ANRE nr 239/2019 pentru aprobare a Normei tehnice privind delimitarea zonelor de protecție și de siguranță aferente capacităților energetice, cu modificările și completările ulterioare

4. Un respondent propune o serie de criterii / parametri pentru calculul tarifelor orientative, urmare a faptului că tarifele propuse de ANCOM sunt considerate de acesta prohibitive pentru investiții:

a) Amplasarea în intravilan sau extravilan – motivat de faptul că densitatea populației influențează importanța accesului la acel stâlp, vocația la dobândirea dreptului de acces);

Criteriul propus de respondent este orientat către nivelul cererii potențiale de acces la stâlpul respectiv, în funcție de amplasarea sa, însă nu justifică propunerea prin prisma principiilor enunțate la art. 19 alin. (2) din Legea 159/2016, respectiv cum este asigurată recuperarea costurilor asociate furnizării serviciului de acces în intravilan / extravilan, pentru a putea fi aplicabil.

Chiar presupunând că acesta ar putea fi un criteriu obiectiv de diferențiere a tarifelor de acces, evaluarea „importanței” stâlpului, după cum afirmă respondentul, s-ar putea concretiza, cel mult, în diferențierea nivelului cererii; dacă gradul de ocupare al stâlpului ar fi cuantificat distinct pentru intravilan, respectiv extravilan, tarifele astfel rezultate ar putea fi chiar contrare dezideratului respondentului, în sensul că acolo unde gradul de utilizare ar fi mai mic, tariful unitar ar fi mai mare și astfel ar putea chiar inhiba cererea.

b) Amplasarea lângă drumuri naționale/județene/comunale

Pentru a putea dezagrega calculul tarifului de acces pe criterii geografice este necesar ca toți parametrii de calcul să fie disponibili la același nivel de detaliu, după cum am precizat în Expunerea de motive la proiectul de decizie. În prezent, nu sunt disponibile informații privind localizarea geografică a fiecărui stâlp, și nici costurile nu sunt determinate geografic (cu atât mai puțin funcție de infrastructura rutieră, astfel cum propune respondentul).

c) Capacitatea portantă a stâlpului pentru care se solicită accesul, pentru că menirea principală a stâlpului era doar transportul energiei electrice pentru IT și MT, în timp ce stâlpii de JT au fost proiectați de la început, în unele cazuri, și pentru CATV)

Toți stâlpii sunt proiectați având ca date de intrare coeficienți de siguranță care excedează necesarul de rezistență strict pentru scopul energetic. Pentru dimensionarea exactă a încărcării, în cazul unei noi cereri de acces, apare necesitatea verificării prin studii de coexistență, a capacității lor de încărcare ulterioară cu alte rețele.

Refuzul de utilizare generică a stâlpilor de MT și IT sau utilizarea unor soluții tehnice specifice (ex. cabluri ADSS pentru MT și OPGW pentru IT) este dat de aspectele strict energetice de securitate a rețelei și a personalului din punct de vedere al protecției muncii.

d) Gradul de amortizare deja realizat, vârsta medie a stâlpilor

Așa cum am detaliat în cuprinsul Expunerii de motive la proiectul de decizie, atât costurile cu investițiile realizate din surse proprii sau împrumutate (reflectede în amortizarea contabilă), cât și cele prognozate pentru următoarea perioadă de reglementare sunt alocate integral serviciului de distribuție a energiei electrice, prin urmare, recuperarea acestora se face integral din tarifele aferente acestui serviciu. Astfel, nu au fost incluse cheltuielile cu amortizarea stâlpilor în calculul tarifului de acces la infrastructura fizică, deoarece

recuperarea acestora se face integral din tarifele aferente serviciului de distribuție a energiei electrice.

e) Evidența clară a unor costuri suplimentare de întreținere pe stâlpi (generate în mod cert de prezența cablurilor și echipamentelor de comunicații electronice), în caz contrar cost zero

ANCOM a solicitat operatorilor de rețea (atât distribuitori de energie, cât și operatori de transport public local) informații privind costurile suplimentare de întreținere a stâlpilor, generate de prezența cablurilor și echipamentelor de comunicații electronice și a prezentat în Expunerea de motive la proiectul de decizie, pentru fiecare categorie de operatori de rețea, răspunsurile primite.

Având în vedere precizările distribuitorilor de energie electrică în răspunsurile la chestionarul transmis de către ANCOM prin care susțin faptul că identificarea directă și precisă, din înregistrările contabile, a costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor nu poate fi realizată, deoarece centrul de cost utilizat în contabilitate pentru înregistrarea cheltuielilor de exploatare este „linia electrică aeriană” și nu „stâlpul”, ANCOM a stabilit că, pentru a evita o repartizare a tuturor costurilor cu operarea și mentenanța liniilor electrice aeriene ca fiind aferente stâlpilor, fapt care ar conduce la o supraevaluare a costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor, să fie utilizat, pe baza unei analize de tip benchmark realizate anterior de ANCOM în vederea reglementării accesului la infrastructura unui operator de comunicații electronice, un procent de 2,5% din costul de înlocuire a stâlpului, ca fiind costul anual de operare și mentenanță a unui stâlp de joasă tensiune. Totodată, pentru evaluarea costurilor cu operarea și mentenanța stâlpilor utilizați de o linie electrică de medie, respectiv înaltă tensiune, sunt utilizate procente obținute din informațiile furnizate de operatorii de rețea - distribuitori de energie electrică pentru litigiile soluționate de ANCOM.

f) Ponderea numărului de cabluri deținute de operatorii de rețea și respectiv de alți furnizori de rețele de comunicații electronice

Astfel cum este detaliat în Expunerea de motive (pagina 12), cheia de alocare folosită de ANCOM pentru costurile de operare între deținătorul infrastructurii fizice și beneficiarul accesului, constă în numărul mediu de circuite electrice clasice sau moderne și numărul mediu de cabluri de comunicații electronice amplasate pe stâlp, în cazul rețelelor de joasă tensiune, respectiv numărul mediu de conductoare electrice și numărul mediu de cabluri de comunicații electronice amplasate pe stâlp, în cazul rețelelor de înaltă tensiune și medie tensiune.

g) Caracteristicile fizice ale cablurilor pe care un operator le va instala pe acel stâlp (pentru a putea evidenția numărul de cabluri suplimentare ce mai pot fi instalate ulterior)

Caracteristicile fizice ale cablurilor instalabile pe un stâlp nu se stabilesc generic, ci se determină strict prin studii de coexistență care se realizează imediat înaintea începerii proiectării unei rețele (ca și studiile de amplasament, studiile topografice, studii geologice pentru terenuri de fundare construcției, studiile hidrologice etc.). Prin urmare, utilizarea anumitor caracteristici fizice ale cablurilor drept parametri de determinare a tarifelor poate

să nu corespundă cerințelor specifice rezultate din studiile de coexistență, ceea ce poate conduce la imposibilitatea aplicării tarifelor calculate astfel. În plus, Autoritatea nu deține date concrete în ceea ce privește caracteristicile constructive ale tuturor cablurilor instalate și ale celor care s-ar putea instala în viitor.

5. Un respondent afirmă că impunerea unor tarife unice (diferențiate doar în funcție de JT/MT/IT) va crește atractivitatea în zonele urbane, față de zonele rurale, cu distanțe mai mari și densitate mai mică a populației

Observația respondentului este neadevărată, întrucât nu ia în considerare faptul că, și în situația în care tarifele de acces ar fi fost calculate diferențiat urban-rural, costurile aferente furnizării serviciului ar fi fost, de asemenea, influențate de aceleași constrângeri (cuantumul investiției nu a fost mai mic în zonele rurale, față de cele urbane, iar gradul de ocupare (atât pentru circuite electrice, cât și pentru cabluri de comunicații electronice) este de asemenea diferit, astfel încât recuperarea investiției nu se face în același ritm și cu aceeași profitabilitate în urban față de rural).

Mai mult, cadrul legislativ în vigoare în domeniul autorizării lucrărilor de construcții, interzice amplasarea aeriană a rețelelor de comunicații electronice în zonele urbane.

Totodată, după cum am precizat și la pct. I de mai sus, tarifele stabilite prin proiectul de decizie au un caracter exclusiv orientativ, nu „*orientativ-obligatoriu*”, așa cum menționează respondentul în observația sa.

6. Un respondent apreciază că netranspunerea Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice face inaplicabil Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070² și propune amânarea adoptării proiectului deciziei privind tarifele orientative, astfel încât prevederile acestui act normativ să nu vină în contradicție cu proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice (înregistrat la Camera Deputaților cu nr. PL-x nr. 428/2021)

După cum am menționat în mod extensiv atât în documentele supuse consultării publice cât și în prezentul document, proiectul de decizie este elaborat în temeiul dispozițiilor art. 23 alin. (1) și (2) din Legea nr. 159/2016, norme mult anterioare actelor normative europene menționate de respondent și pentru a căror aplicare nu este necesară transpunerea Directivei (UE) 2018/1972 ori aplicarea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/1070. În consecință, nu este necesară amânarea adoptării prezentelor măsuri până la transpunerea în dreptul național a dispozițiilor Directivei (UE) 2018/1972.

7. Mai mulți respondenți propun ca tarifele de acces la stâlpi să fie aplicate per stâlp, și nu per circuit/cablu instalat per stâlp, aceasta fiind modalitatea actuală de tarifare (inclusiv în alte state, de ex. Portugalia sau Polonia). Un respondent afirmă chiar că „în inventarele operatorilor de comunicații electronice nu se regăsește detaliul cu numărul de circuite amplasate”, neputând fi astfel posibilă facturarea per cablu

---

² Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1070 din 20 iulie 2020 de specificare a caracteristicilor punctelor de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă în temeiul art. 57 alin. (2) din Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice

Cablul este cea mai mică unitate identificabilă ce face obiectul accesului la stâlpi și care a permis o repartizare a costurilor între operatorul de distribuție a energiei electrice și furnizorul de rețele publice de comunicații electronice, influențând în mod direct cota de alocare a costurilor. Prin urmare calculul a fost efectuat și tariful a fost stabilit per cablu. Odată ce accesul la stâlpi se face în baza unui studiu de coexistență și a verificării prin acesta a încărcării mecanice datorate cablului de comunicații electronice, este natural ca acesta să fie considerat ca element bază de calcul.

Dacă s-ar lua în considerare stâlpul ca bază pentru tarifare, ar trebui ca modelul de calculație a costurilor să fie refăcut și să ia în considerare drept cheie de repartizare a costurilor doar numărul de stâlpi închiriați (din total stâlpi), iar nu numărul de cabluri, drept urmare rezultatul modelului de calcul ar fi, evident, altul. În plus, operatorii care au un număr mai mic de cabluri amplasate pe stâlpi (sub medie), ar subvenționa operatorii care au un număr de cabluri peste medie, criteriul proporționalității tarifului în raport cu resursele alocate nemiaputând fi îndeplinit.

De altfel, și în cazul exemplificat de un respondent – Polonia - tariful este exprimat per stâlp, însă în cuprinsul deciziei³ este stipulat faptul că tariful lunar este produsul dintre numărul de cabluri per stâlp și tariful unitar per stâlp, astfel încât, de facto, cuantumul tarifului este în funcție de numărul de cabluri pe stâlp.

În legătură cu observația unuia dintre respondenți privind faptul că Organismul autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC), în raportul „*Tarife de acces la infrastructură și lucrări civile în conformitate cu Directiva privind reducerea costurilor*”, a menționat că în cazul accesului la stâlpi este frecventă situația în care tarifele de acces sunt stabilite independent de numărul de cabluri instalate, considerăm că această mențiune trebuie interpretată în contextul constatărilor din documentul sus-amintit. Astfel, tot în cadrul secțiunii din cuprinsul căreia a citat respondentul, Raportul OAREC menționează că în majoritatea statelor analizate, deși transpunerea Directivei 2014/61/UE a fost realizată, nu au fost emise decizii de stabilire a unor tarife conform noului cadru legal. Prin urmare, în privința aspectului observat de respondent, practica de reglementare la nivelul UE conform Directivei 2014/61/UE, este în curs de cristalizare.

În ceea ce privește afirmația privind imposibilitatea facturării per cablu, apreciem că existența unor costuri cu inventarierea (incluse, de altfel, în tariful de acces), reprezintă un argument suplimentar ca informațiile privind numărul de cabluri per stâlp precum și identitatea furnizorilor de rețele de comunicații electronice cărora le aparțin acele cabluri, ar trebui să fie disponibile.

8. Doi respondenți apreciază că diferența dintre nivelul tarifului propus pentru operatorii de transport public local, față de operatorii de distribuție a energiei electrice este nejustificată, și solicită clarificări privind faptul că nu sunt calculate tarife orientative și pentru stâlpii operatorilor de rețele de comunicații electronice

Precizăm că principiile metodologice folosite în cele două situații sunt aceleași, cauzele diferențelor fiind valorile diferite ale parametrilor din modelul de calculație - costul cu mentenanța diferit, precum și cota din costurile comune de operare și mentenanță care revine serviciului de acces la stâlpi (în vederea instalării rețelelor publice de comunicații electronice). Astfel, în cadrul modelelor de cost s-

---

³ <https://bip.uke.gov.pl/decyzje/dostep-do-infrastruktury/decyzja-prezesa-uke-dla-innogy-stoen-operator-sp-z-o-o-dotyczaca-dostepu-do-infrastruktury-technicznej-slpow-elektroener-,35,0.html>

au utilizat numărul mediu de cabluri de comunicații electronice/stâlp de rețea (obținut prin raportarea numărului total de cabluri comunicat de operatori la numărul total de stâlpi închiriați) și numărul mediu de circuite electrice, respectiv de tracțiune electrică urbană/stâlp.

Valoarea costului cu mentenanța este mai mare în cazul operatorilor de transport public local, în comparație cu distribuitorii de energie (cauzele pot fi exogene, inclusiv posibile economii de scară obținute de distribuitorii de energie, în comparație cu societățile de transport public local).

În ceea ce privește operatorii de rețea – furnizori de rețele de comunicații electronice -, ANCOM nu a calculat tarife orientative întrucât, pe baza informațiilor disponibile și evoluțiilor înregistrate, tarifele practicate de acești furnizori nu sunt susceptibile de a crea litigii. Desigur, în măsura în care nivelul tarifelor practicat de acești operatori de rețea va suferi modificări substanțiale, ANCOM va calcula, pe baza aceluiași principii, și tarifele orientative aplicabile operatorilor de rețea – furnizori de rețele de comunicații electronice. -

9. Un respondent semnalează că actualele contracte sunt încheiate pe perioade mai lungi de timp și, deși tarifele au caracter orientativ, ar trebui ca, la cererea furnizorilor de rețele publice de comunicații, operatorii de rețea să renegocieze cu bună credință contractele existente, în acest sens fiind necesară o prevedere expresă în cadrul proiectului aflat în dezbatere (ex. Polonia, care are o astfel de prevedere)

În legătură cu efectele proiectului de decizie, dispozițiile art. 23 alin. (3) din Legea nr. 159/2016, stabilesc că părțile unui contract de acces țin cont în cel mai înalt grad, în procesul de negociere, de prezentele tarife orientative. În consecință, ANCOM, prin decizia pe care o propune, nu poate modifica ori completa efectele pe care legislația primară le stabilește pentru norma din legislația secundară.

Totodată, conform prevederilor art. 19 alin. (7) din Legea nr. 159/2016, în situația în care părțile unui contract de exercitare a dreptului de acces la infrastructura fizică a operatorilor de rețea nu ajung la un acord cu privire la modificarea clauzelor contractuale privind modalitățile și condițiile, *inclusiv cele tarifare*, în care se realizează accesul la infrastructura fizică deținută în proprietate, administrare sau concesiune de către operatorii de rețea, oricare dintre părți poate sesiza ANCOM în vederea soluționării litigiului. Prin urmare, intrarea în vigoare a tarifelor orientative poate motiva inițierea de către oricare dintre părți a unor negocieri privind modificarea unui contract de acces. Și în această situație, în cazul neajungerii la un acord, oricare dintre părți se poate adresa ANCOM pentru soluționarea litigiului.

10. Un respondent solicită analiza necesității și oportunității modificării standardului SR 831/2002 privind utilizarea în comun a stâlpilor pentru linii de energie electrică, linii de tracțiune urbană, instalații de telecomunicații, rețele de televiziune prin cablu CATv și alte utilități și de a formula și depune la ASRO propuneri de modificare a acestui standard

ANCOM nu poate iniția modificarea unui standard (prin standard se înțelege o recomandare de bune practici asumată de industrie și recunoscută local, european sau internațional) fără cunoașterea modificărilor pe care operatorii le consideră necesare. Propunerea este necesar să fie făcută de operatorii de rețele de comunicații electronice interesați.

11. Un respondent opinează că scăderea tarifelor cu 20-25% ar sprijini deopotrivă operatorii de rețea, furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și utilizatorii finali, prin atragerea unui număr mai mare de furnizori de rețele publice de comunicații pe aceeași infrastructură

Este adevărat că numărul de cabluri pe stâlp este un inductor important și sensibil pentru nivelul tarifului (în sensul că un număr mai mare de cabluri per stâlp înseamnă un tarif unitar per cablu mai mic, și invers), însă nivelul propus al tarifelor se bazează pe gradul de ocupare actual, supus oricum constrângerilor exogene legate de numărul maxim de cabluri pe stâlpi.

O scădere a tarifului cu 20-25% ar putea avea loc (*ceteris paribus*) doar în cazul unei creșteri considerabile a gradului de ocupare, dar, așa cum am precizat, acesta este deja supus constrângerii sus-amintite. În plus, în conformitate cu prevederile art. 18 din Hotărârea Guvernului nr. 1180/2014 privind completarea Regulamentului general de urbanism, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 525/1996, lucrările pentru realizarea/extinderea rețelelor se execută în varianta de amplasare subterană, astfel încât gradul actual de ocupare în mediul urban nu mai poate crește.

12. Doi respondenți solicită clarificarea costurilor de mentenanță, în particular a costurilor de reparare / consolidare a stâlpilor deteriorați chiar și pentru uzul propriu al deținătorului, întrucât aceste costuri nu ar mai trebui suportate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care solicită accesul, pe lângă costurile lunare de acces, așa cum se întâmplă în prezent

ANCOM a solicitat operatorilor de rețea informații privind situația în care stâlpul este schimbat pe cheltuiala furnizorului de rețele publice de comunicații electronice. Din răspunsurile unui operator de rețea reiese că în cazul în care, ulterior instalării cablurilor de comunicații pe stâlpii deținuți/administrați de acesta, sunt necesare reparații sau înlocuiri ale stâlpilor datorită uzurii sau cedării fizice, aceste costuri sunt suportate de către operatorul de rețea, și nu de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice.

Costurile cu înlocuirea stâlpilor suportate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sunt cele determinate de necesitatea înlocuirii stâlpilor în conformitate cu studiile de coexistență efectuate pentru accesul la infrastructura operatorilor de rețea, caz în care, așa cum am precizat și în expunerea de motive, din informațiile disponibile nu a putut fi cuantificat beneficiul asociat îmbunătățirilor aduse infrastructurii fizice prin înlocuirea unor stâlpi de susținere a liniilor electrice aeriene de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, acești stâlpi nefiind incluși în baza activelor reglementate (BAR), deci nici remunerați din serviciul de distribuție a energiei electrice. Cu toate acestea, un operator de rețea a declarat în răspunsul la chestionar că ține cont de astfel de lucrări efectuate pe cheltuiala furnizorului de rețele publice de comunicații electronice, prin acordarea unui tarif redus pentru acei stâlpi pe o perioadă de 10 ani, ceilalți operatori neavând o astfel de prevedere în contract.

În ceea ce privește numărul solicitărilor de înlocuire/consolidare a stâlpilor, în cazurile în care se depășește capacitatea portantă, respondenții nu au furnizat informații concrete privind incidența acestor cazuri și valoarea stâlpilor înlocuiți, motivat de faptul că elementul tehnic „stâlp” nu este definit ca un activ, ci face parte din activul „*linie electrică aeriană*”, drept urmare informațiile nu sunt individualizate în contabilitate.

13. Doi respondenți precizează că graficele prezentate în capitolul 2 „Situația actuală” nu au la bază un model de calcul relevant, ci sunt construite pe baza unor chestionare

completate de 358 de furnizori de rețele publice de comunicații electronice, și nu de către toți operatorii rețelelor de distribuție a energiei electrice (OSD)

Situația actuală prezentată în cadrul expunerii de motive reprezintă o imagine de ansamblu a răspunsurilor primite de la furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, exemplificată prin grafice determinate de răspunsuri și nu de un model de calcul. În fapt, sunt doar constatări factuale, ce arată unele diferențe de abordare între contractele încheiate de operatorii de rețea și furnizorii de rețele publice de comunicații electronice (posibil și între contractele încheiate de același operator de rețea cu diverși furnizori de rețele publice de comunicații electronice), nu date de intrare propriu-zise în modelul de calcul al tarifelor orientative.

Pentru clarificare, precizăm că în cazul modalităților de tarifare prezentate în expunerea de motive, graficele arată procentele răspunsurilor furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice cu privire la modalitățile de tarifare a diverselor echipamente instalate pe stâlpii operatorilor de rețea, modalități de tarifare prevăzute în contractele de acces și nu ponderea stâlpilor având un anumit mod de tarifare. Așadar, fiind vorba despre situația de fapt a contractelor de acces, astfel cum a fost raportată de către respondenți, apreciem ca nu este necesar a fi ponderate cu „volumele de elemente de rețea închiriate”.

14. Doi respondenți afirmă că datele prezentate de către un singur OSD referitoare la procentul de stâlpi pe care sunt instalate cabluri de comunicații electronice, respectiv numărul mediu de cabluri de comunicații electronice instalate, sunt irelevante pentru ceilalți operatori de rețea, iar utilizarea lor în calculul tarifelor este eronată

Modelele de calcul supuse consultării publice (fișiere Excel) prezintă formulele care au stat la baza calculului tarifelor de acces, putând fi astfel observate legăturile dintre datele de intrare și cele de ieșire, chiar dacă, pentru păstrarea confidențialității datelor primite, în versiunea publică a modelelor de calcul au fost introduse unele date de intrare aleatorii, marcate corespunzător.

Astfel, se poate observa că procentele de stâlpi pe care sunt instalate cabluri de comunicații electronice (celulele C47 – I49), respectiv numărul mediu de cabluri instalate (celulele F29 – I36) sunt centralizate de la toți distribuitorii de energie electrică care au transmis aceste date, iar nu de la un singur respondent. Aceste date au fost apoi folosite pentru determinarea numărului de cabluri de comunicații electronice instalate pe stâlpii de joasă, medie respectiv înaltă tensiune, iar ulterior utilizate pentru determinarea cotelor furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice (punctul 9) necesare repartizării costurilor comune înregistrate de distribuitorii de energie electrică ca urmare a instalării de cabluri de comunicații electronice pe stâlpii acestora.

15. Doi respondenți afirmă că principiile enunțate de ANCOM (obiectivitate și cauzalitate) se regăsesc doar parțial în conținutul definițiilor acestor principii astfel cum sunt enunțate de legislația relevantă pentru operatorii de distribuție a energiei, iar principiul proporționalității este definit eronat de către ANCOM; mai mult, aceste principii nu sunt aplicate și respectate în calculul tarifelor:

- a) Principiul cauzalității nu este respectat, întrucât costul anual mediu de operare și mentenanță este calculat ca și procent (2,5%) din costul de înlocuire a stâlpului, pe bază de benchmark – procent care reprezintă amortizarea liniară pe o durată medie de 40 de ani, conform Ordinului ANRE 169/2018⁴(Anexa 2);**

---

⁴ Ordinul președintelui ANRE nr. 169/2018 de aprobare a Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Includerea nu a costurilor reale înregistrate în contabilitate, ci a unei estimări arbitrare, nefundamentate ar reprezenta un element de încălcare a reglementărilor în vigoare de către OSD și implicit un element de ilegalitate în stabilirea tarifelor de acces la rețea

Deși respondenții critică modalitatea de cuantificare a cheltuielilor cu operarea și mentenanța stâlpilor, exprimată ca procent (2,5%) din valoarea de înlocuire a stâlpului, și care ar reprezenta costul anual de operare și mentenanță a unui stâlp de joasă tensiune, procent folosit pe baza unei analize de tip benchmark, aceștia nu au furnizat valori concrete ale cheltuielilor cu operarea și mentenanța stâlpilor; ANCOM a solicitat astfel de informații, extrase din contabilitate, atât prin chestionarul inițial adresat operatorilor de rețea, cât și ulterior încheierii perioadei de consultare publică, printr-o solicitare de informații suplimentară, ca urmare a observațiilor primite dar neînsoțite de informații de cost relevante. Nu au fost furnizate informațiile solicitate- astfel încât să poată fi realizată, așa cum solicită respondenții o alocare mai fidelă principiului cauzalității costurilor, drept urmare, în absența unor date concrete de cuantificare a acestor cheltuieli cu operarea și mentenanța stâlpilor de la distribuitorii de energie electrică, ANCOM a utilizat, pe baza practicii de reglementare, acest procent în vederea evaluării costului anual de operare și mentenanță a unui stâlp de joasă și medie tensiune.

De altfel, raportul cheltuieli operaționale / investiții (engl. opex/capex ratio sau mark-up) este o tehnică de modelare utilizată frecvent în modele de calculație a costurilor la nivel european.

b) Răspunsurile lipsă ale unor operatori sunt considerate zero și luate astfel în calculul valorii medii

Facem precizarea că, în versiunea confidențială a modelului de calcul, care folosește datele pe baza cărora s-au stabilit tarifele, acolo unde nu au fost furnizate date, nu au fost introduse valori „zero” în celulele de calcul, așa încât media obținută reflectă valorile primite de la operatori (de altfel, celulele respective erau marcate cu galben, ceea ce, conform legendei, înseamnă date furnizate de operatori (nicidecum „răspunsuri lipsă”).

Totuși, pentru a elimina orice posibilă confuzie privind valoarea „zero” atribuită fictiv costului de înlocuire al stâlpilor, în versiunea publică a modelului (deși este evident că nu ar putea exista un răspuns din partea unui operator de rețea care să atribuie valoarea zero costului de înlocuire), am înlocuit valoarea fictivă „zero” cu valoarea fictivă „1.000” (celulele F5 – H5).

c) Media aritmetică nu oglindește realitatea costurilor de înlocuire a stâlpilor, relevantă ar fi utilizarea unei medii ponderate cu volumele de rețea și a unor seturi de valori obținute de la toți OSD; valoarea obținută din modelul ANCOM nu va reflecta valoarea costului de înlocuire al stâlpilor LEA pentru niciunul din OSD

Utilizarea mediei aritmetice simple pentru calculul costurilor de înlocuire a stâlpilor este considerată de ANCOM ca fiind mai adecvată decât cea ponderată pentru a evita riscul de supraevaluare a acestui cost, în situația deținerii unei ponderi semnificative a stâlpilor având

un cost semnificativ mai mare decât al altor distribuitori de energie electrică; Tarifele orientative rezultate nu sunt specifice unui anumit distribuitor de energie electrică, ci reprezintă un reper pentru negocierea, cu bună credință, pe baza principiilor enunțate în legislația primară, a tarifelor de acces la întreaga categorie de stâlpi LEA.

d) Furnizarea unui serviciu la tarife ce nu acoperă costurile de operare este o încălcare a principiului proporționalității

În situația în care un operator de rețea poate fundamenta, cu argumente obiective și fundamentate strict pe informații extrase din situațiile financiare și alte raportări reglementate, după caz, faptul că nivelul tarifelor orientative nu îi acoperă costurile de furnizare a serviciului de acces la stâlpi, acesta poate justifica astfel un tarif de acces mai mare, pe care îl va putea practica în raporturile sale contractuale cu furnizorii de rețele publice de comunicații electronice.

16. Doi respondenți citează drept dispoziție relevantă pentru baza de stabilire a costurilor Ordinul ANRE nr. 169/2018 (art. 20) - „fiecărei activități desfășurate de operatorul de distribuție i se atribuie costurile directe și i se alocă o cotă parte aferentă din costurile comune, respectiv din costurile indirecte și cele generale ale societății.”

În cadrul expunerii de motive a fost precizat faptul că, în vederea determinării tarifelor orientative pentru accesul la stâlpii distribuitorilor de energie electrică conform prevederilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 159/2016, modelul de calculație a costurilor va ține cont de modul de repartizare a cheltuielilor pe activitățile reglementate și nereglementate de către ANRE, potrivit dispozițiilor Ordinului nr. 169/2018, având în vedere faptul că infrastructura fizică reprezentată de stâlpii de susținere a liniilor electrice aeriene de joasă, medie și înaltă tensiune, utilizată ca suport pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice, este destinată și exploatată în principal pentru furnizarea serviciului de distribuție a energiei electrice, activitate care face obiectul reglementărilor Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei (denumită în continuare *ANRE*), fiind necesar să se țină cont și de reglementările relevante din legislația specială din domeniul energiei.

De asemenea, am precizat, în cadrul aceluiași document, „întrucât serviciul de acces la stâlpii destinați susținerii liniilor electrice aeriene pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice nu este o activitate reglementată de către ANRE, datele privind costurile pentru acest serviciu sunt înregistrate în contabilitatea distribuitorilor de energie electrică la nivel agregat, utilizând drept centre de cost mijloace fixe de tip *linie electrică aeriană* („LEA”), pe nivele de tensiune (ÎT, MT, JT). Acest nivel de agregare nu permite identificarea costurilor atribuibile în mod direct stâlpului ca element de infrastructură generator de costuri pentru serviciul de acces, câtă vreme elementul (înregistrat ca mijloc fix) „*linie electrică aeriană*” este un ansamblu mai complex, care conține atât stâlpul propriu-zis, cât și fundația stâlpului, priza de pământ, coronamentul, conductoarele și are ca unitate de măsură „km linie”.”

Astfel, neputând fi identificate din situațiile financiar - contabile ale distribuitorilor de energie electrică costurile aferente stâlpului, a fost utilizată analiza de tip benchmark pentru a determina costurile operaționale cu operarea și mentenanța stâlpilor.

17. Doi respondenți califică drept „eronată” afirmația ANRE din răspunsul transmis ANCOM, citată în expunerea de motive, potrivit căreia „atât costurile cu investițiile realizate din surse proprii sau împrumutate (reflectate în amortizarea contabilă), cât și cele prognozate pentru următoarea perioadă de reglementare sunt alocate integral serviciului

de distribuție a energiei electrice, prin urmare, recuperarea acestora se face integral din tarifele aferente acestui serviciu"

Respondenții precizează că baza de active reglementate (denumită în continuare BAR) inițial nu a fost constituită pe baza amortizării contabile reevaluate a activelor, ci în baza unei valori estimate „artificial”, iar valoarea amortizării contabile aferentă LEA excede valoarea amortizării reglementate în fiecare perioadă de la instituirea acestui mecanism, așa încât „costul cu activele”, reflectat prin amortizare, nu este în totalitate recuperat prin tariful de distribuție.

De asemenea, citează prevederile art. 56 din Metodologia ANRE, conform căruia „BAR nu include activele fixe a căror utilizare se obține printr-un contract de leasing / împrumut de la terți sau rezultate din lucrări de investiții care vizează mijloace fixe a căror utilizare este alocată terților prin leasing / împrumut, chiar și parțial, cu excepția stâlpilor liniilor electrice aeriene”; astfel, este subliniată excepția prin care ANRE permite utilizarea stâlpilor LEA în activitatea de închiriere fără a le afecta remunerarea prin BAR.

În concluzie, în opinia respondenților, o parte din costurile cu activele utilizate de ANRE în calculul tarifului de distribuție trebuie incluse în tarifele de închiriere a infrastructurii fizice către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, ANRE recunoscând în mod expres dreptul operatorului de distribuție de a include „costurile cu activele” reprezentate de stâlpii LEA atât în BAR (implicit în calculul tarifului reglementat) cât și în costurile activității de închiriere infrastructura LEA către operatorii telecom.

Conform unei interpretări a unui respondent, diferența pozitivă dintre amortizarea contabilă și cea reglementată arată că prin tariful de distribuție se remunerează doar o parte din costurile de capital, iar ANRE face implicit o alocare a amortizării între activitățile reglementate și cele nereglementate (aproape în întregime reprezentând închirierea infrastructurii fizice către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice).

Afirmația respondenților (distribuitori de energie electrică) referitoare la faptul că ANRE le recunoaște în mod expres dreptul de a include costurile cu activele reprezentate de stâlpii liniilor electrice aeriene, atât în BAR și implicit în calculul tarifului reglementat, cât și în costurile activității de închiriere a infrastructurii liniilor electrice aeriene către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, nu are niciun fundament, ANRE nespecificând nicăieri o astfel de posibilitate de recuperare a costurilor. De asemenea, nici art. 56 alin. (2) al Ordinului președintelui ANRE nr. 169/2018 invocat de către respondenți nu prevede o astfel de posibilitate, ci specifică, pe de o parte, mijloacele fixe care nu pot fi incluse în BAR, deci neremunerate din tariful de distribuție, iar pe de altă parte, include în BAR, stâlpii LEA a căror folosință este alocată parțial furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice

În cadrul litigiilor soluționate de ANCOM⁵, ce au avut drept obiect tariful de acces la stâlpii unui operator de rețea, ANCOM a solicitat ANRE un punct de vedere, materializat prin adresa ANRE nr. 12669/13.03.2019, prin care aceasta a confirmat că „investițiile realizate de operator din surse proprii și împrumutate, recunoscute de ANRE, sunt alocate integral pe activitatea de distribuție a energiei electrice. (...) Apreciem că atât timp cât este menținut acest mod de alocare la calculul tarifelor pentru serviciul de distribuție, nu se justifică recunoașterea pe alte activități a unor părți din amortizarea reglementată, în scopul recunoașterii lor prin tarifele de închiriere a stâlpilor pentru rețelele de

⁵ https://www.ancom.ro/legea-infrastructurii_5676

comunicații. O astfel de situație ar conduce la plata de două ori de către utilizatori a unor costuri de amortizare: o dată prin intermediul tarifelor de distribuție a energiei electrice și încă o dată prin tarifele pentru serviciile de comunicații sau asigurare a internetului.

(...)

Din perspectiva ANRE, lucrările de înlocuire a stâlpilor în urma realizării unor lucrări de investiții se remunerează și se includ în baza activelor reglementate (BAR) și se remunerează prin tarif, spre deosebire de situația în care aceste lucrări se execută ca urmare a soluțiilor identificate prin studiile de coexistență, caz în care sunt plătite de solicitanți și nu sunt incluse în BAR”.

Pentru clarificarea acestor observații primite în cadrul perioadei de consultare publică, dar neînsoțite de vreo cuantificare, ANCOM a solicitat operatorilor de rețea (distribuitori de energie electrică) valoarea neamortizată a stâlpilor de joasă, medie, respectiv înaltă tensiune neinclusă în BAR, însoțită de justificarea valorii astfel cum rezultă din situațiile financiare la 31.12.2020, și valoarea inclusă în BAR a stâlpilor de joasă, medie, respectiv înaltă tensiune la aceeași dată, rezultată din documente transmise către ANRE. Totodată a fost solicitată și dovada faptului că stâlpii de joasă, medie, respectiv înaltă tensiune neinclusi în BAR sunt închiriați furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice (întrucât, așa cum rezultă din răspunsurile operatorilor de rețea, nu toți stâlpii au instalate cabluri de comunicații electronice). Niciun operator de rețea (distribuitor de energie electrică) nu a transmis cuantificarea solicitată, pentru a putea fi analizată în vederea unei eventuale ajustări a modelului de cost. Dimpotrivă, au fost reiterate afirmațiile referitoare la faptul că nu există o evidență financiară a stâlpilor de electricitate.

De asemenea, ANCOM a solicitat informații suplimentare privind numărul și valoarea stâlpilor de joasă, medie, respectiv înaltă tensiune, înlocuiți în anul 2020 de operatorii de rețea pe cheltuiala proprie, care nu au fost recunoscuți de către ANRE în calculul tarifului de distribuție și procentele acestor stâlpi care au cabluri de comunicații electronice pe joasă, medie, respectiv înaltă tensiune, însă nu a primit nicio astfel de cuantificare. Mai mult, unul dintre respondenți a declarat că în anul 2020 toate investițiile i-au fost recunoscute de către ANRE.

Având în vedere lipsa unor cuantificări care să susțină observațiile transmise, și ținând cont de constrângerile legate de lipsa de granularitate a informațiilor de cost la nivel de stâlp, ANCOM consideră că modelul de calcul propus în consultarea publică reprezintă, în limita informațiilor disponibile, o evaluare corectă a costurilor furnizării serviciului de acces la stâlpii operatorilor de rețea, pe baza prevederilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 159/2016.

18. Doi respondenți consideră că abordarea prin care se consideră că doar costurile de mentenanță care sunt strict legate de stâlpii de electricitate pot fi alocabile activității de închiriere a infrastructurii liniilor electrice aeriene este eronată - operatorii rețelelor de distribuție a energiei electrice oferă accesul la infrastructura LEA (stâlpi, prize de pământ, coronament, izolatori, cabluri conductoare, elemente de prindere), și nu un simplu acces la stâlpii fizici, ca în cazul operatorilor telecom

Respondenții afirmă că acordarea accesului operatorilor telecom nu presupune doar simpla instalare a unor cabluri inerte pe niște stâlpi pe care se află alte cabluri inerte, ci de o rețea pe care sunt instalate cabluri „vii”, cu voltaj ridicat și cu implicații de risc inerente, prin care este furnizat serviciul de distribuție a energiei electrice în condiții de obligativitate din partea operatorului de asigurare a acestuia în condiții de siguranță maximă și continuitate în exploatare.

Și în acest caz, respondenții nu cuantifică cheltuielile de operare și mentenanță aferente strict stâlpilor LEA închiriați, care să permită o comparație a nivelurilor costurilor luate în considerare de ANCOM și cele la care fac referire respondenții.

Afirmația este contrazisă de un alt respondent din industrie, care afirmă că și în cazul operatorilor de rețea – transport public local ar trebui să fie aceleași tarife, întrucât stâlpul este „doar un suport fizic” pentru rețelele publice de comunicații.

19. Doi respondenți menționează că este necesară o înțelegere temeinică a arhitecturii rețelelor de distribuție a energiei electrice, pentru a nu se face confuzie între circuitele electrice și cablurile faze ale unui circuit electric

Respondenții observă faptul că se face confuzie între circuitele electrice (compuse din 3 cabluri ale unei faze fie că sunt împachetate sub forma torsadată, fie că sunt instalate independent pe coronament) și cablurile faze ale unui circuit electric; de asemenea, precizează că nu există rețele de distribuție cu 5 cabluri neizolate (eventual, o astfel de valoare putând fi obținută prin calculul unei medii ponderate). Rețelele de înaltă tensiune pot fi cu simplu circuit (3 cabluri de faze), dublu circuit (6 cabluri de faze), cvadruplu circuit (12 cabluri de faze) la care se adaugă cablul de gardă. Rețelele de medie tensiune pot fi cu simplu sau dublu circuit (3 sau 6 faze), iar cele de joasă tensiune sunt în marea lor majoritate cu simplu circuit torsadat (3 faze împachetate în același mănunchi); în calculul cotelor de alocare a costurilor, respondenții au observat o inconsecvență în aplicarea acestora, anume fie este folosit numărul de faze pentru alocarea costurilor, fie numărul de circuite electrice;

În contextul actualului proiect este relevantă noțiunea de „cablu”, ca element component al celor două tipuri de rețele, element care face obiectul accesului furnizorului de rețele publice de comunicații electronice și care poate reprezenta cea mai mică unitate de alocare a costurilor.

Chiar dacă în anumite formulări a apărut noțiunea de „circuit LTc /circuit electric”, considerăm că din context se putea deduce că referirea era la un cablu de comunicații electronice sau unul de distribuție a energiei, fie el monofazat sau trifazat, și nu la o caracteristică a LEA.

Pentru a asigura claritatea informațiilor prezentate, autoritatea va actualiza și în modelul de cost noțiunea de „cablu”, eliminând referirile la un „circuit”, în ceea ce privește furnizorul de rețele publice de comunicații electronice.

Având în vedere faptul că, în cazul rețelelor de joasă tensiune, distribuitorii de energie electrică au instalate pe stâlpi configurații foarte eterogene, atât conductoare neizolate (ex.:3 faze+nul+iluminat public), cât și cabluri torsadate de conductoare izolate care conțin cele 3 faze în același mănunchi, s-a utilizat noțiunea de circuit electric. În cadrul modelului, pentru realizarea echivalenței între unitățile de referință din cele două tipuri de rețele, la liniile de joasă tensiune s-a considerat cablul torsadat/circuitul electric cu conductoare neizolate la paritate cu cablul de comunicații electronice, iar în cazul liniilor de medie și înaltă tensiune conductorul de energie la paritate cu cablul de comunicații electronice.

De altfel, din documentele puse la dispoziția Autorității în cadrul litigiilor privind accesul la stâlpii anumitor distribuitori de energie electrică, în cazul liniilor de înaltă și medie tensiune s-a observat că operatorii de rețea respectivi au determinat cota operatorilor de comunicații prin raportare la conductoarele electrice amplasate pe stâlpi și nu la circuitul electric.

20. Doi respondenți precizează că în calculul cotelor de alocare a costurilor, sunt relevante a fi folosite exact proporțiile dintre volumele de stâlpi închiriați raportate la volumul total de stâlpi pentru fiecare operator în parte, întrucât utilizarea unei medii pe baza informațiilor tuturor operatorilor nu este relevantă pentru fiecare operator în parte

Este un adevăr matematic - dacă valorile care compun media sunt diferite, valoarea mediei nu va fi egală cu valorile individuale. Însă, tarifele orientative, după cum le spune și numele, au menirea de a reprezenta un reper în negociere, fiind stabilite de ANCOM cu scopul de a evita apariția unor litigii, precum și pentru a asigura celeritatea soluționării acestora, în eventualitatea apariției lor. Prin urmare, aceste tarife nu sunt determinate la nivelul fiecărui operator de rețea.

Concret, în situația în care valorile individuale ale fiecărui operator de rețea sunt foarte eterogene, dacă s-ar folosi mediana (eliminându-se, astfel, valorile extreme, ce influențează rezultatul), ar fi necesar ca numărul tuturor valorilor reprezentând volumele de stâlpi închiriați puse la dispoziția autorității să fie suficient de mare pentru a simula o serie matematică care să permită stabilirea medianei, dar în condițiile datelor actuale, nu putem avea un rezultat reprezentativ al medianei după eliminarea valorilor extreme.

De altfel, nici media ponderată, propusă drept alternativă de către respondenți, nu ar fi relevantă pentru fiecare operator în parte, din aceleași considerente matematice.

Așa cum am mai subliniat, în situația în care un operator de rețea poate fundamenta, cu argumente obiective și fundamentate strict pe informații extrase din situațiile financiare și alte raportări reglementate, după caz, faptul că nivelul tarifelor orientative nu îi acoperă costurile de furnizare a serviciului de acces la stâlpi, acesta poate justifica astfel un tarif de acces mai mare, pe care îl va putea practica.

21. În cazul LEA JT și LEA MT, cheile de alocare trebuie să fie calculate pe baza raportării numărului de cabluri telecom instalate la numărul de circuite electrice (torsadat pentru joasă tensiune și 3 cabluri faze care compun un circuit de medie tensiune), aceste rețele nefiind proiectate pentru a avea cabluri adiționale neelectrice instalate pe acestea.

- În cazul LEA IT, datorită faptului că acestea au fost proiectate să includă un fir de gardă, care, pentru a se permite instalarea de rețele de fibră optică, este înlocuit de cablul OPGW care îndeplinește o funcție dublă (telecomunicații și fir de gardă), considerăm faptul ca cheile de alocare trebuie să fie calculate prin raportarea numărului de cabluri telecom (OPGW) la numărul de cabluri electrice (faze).

Cheile de alocare utilizate de Autoritate în modelul de calculație a costurilor pentru **LEA JT și LEA MT** au fost stabilite prin aplicarea principiului proporționalității în raport cu numărul mediu de cabluri instalate pe stâlpii la care s-a acordat acces, luându-se în considerare valorile reprezentative ale numărului mediu de cabluri de comunicații și respectiv numărului mediu de cabluri pentru activitatea proprie a operatorilor de distribuție energie electrică, așa cum au rezultat din datele transmise de operatori în răspunsurile la chestionar. După cum s-a detaliat la un punct anterior, în aceste configurații de rețele, unitatea relevantă de partajare a costurilor aferente suportului comun (stâlpul) este „cablul”, în condițiile în care fiecare cablu instalat pe un stâlp este generator de solicitări mecanice individuale asupra suportului de susținere, indiferent de funcționalitatea acestuia în rețeaua din care face parte.

Faptul că o rețea de stâlpi care susține linii electrice aeriene a fost sau nu proiectată pentru amplasarea unor cabluri de diferite tehnologii devine irelevant în contextul în care amplasarea cablurilor

de comunicații se realizează, potrivit declarațiilor operatorilor, în majoritatea situațiilor, doar în baza concluziilor unor studii de coexistență a celor două tipuri de rețele, realizate de experți autorizați, care atestă capacitatea stâlpilor de a susține și alte cabluri pe lângă cele aferente liniilor electrice.

Modelul de calcul a luat în considerare stâlpii ca suport pentru rețelele de energie electrică și telecomunicații, și nu dacă „rețelele de energie sunt sau nu proiectate pentru a avea cabluri adiționale neelectrice instalate pe acestea”.

Liniile electrice de ÎT nu au fost proiectate să includă obligatoriu cablu tip OPGW (cablu mixt, pentru energie și telecomunicații), ci acesta este, mai nou, folosit în locul cablului de gardă clasic din oțel ce asigură împământarea LEA, pentru extinderea funcționalității acestuia și în domeniul comunicațiilor electronice prin fibră optică. Prin urmare, chiar dacă, urmare a evoluțiilor tehnologice, cablul tip OPGW constituie și un mediu de transmisie pentru comunicațiile electronice, acesta include un element al rețelelor de energie electrică, obligatoriu de instalat conform legislației din domeniul rețelelor de energie electrică, care produce implicit solicitări mecanice asupra stâlpilor pe care se află amplasat.

22. Doi respondenți precizează că rețelele de JT și MT nu sunt proiectate pentru a prelua alte elemente care nu țin de distribuția energiei electrice, încărcarea lor cu cabluri telecom reprezintă o sarcină suplimentară, care generează costuri suplimentare

În primul rând, operatorii de rețea (distribuitori de energie electrică) solicită studii de coexistență tuturor operatorilor care solicită acces, iar în situația în care capacitatea portantă a stâlpului nu permite instalarea unui cablu sau echipament suplimentar solicitat de un furnizor de rețele de comunicații electronice se solicită schimbarea respectivului stâlp cu unul cu o capacitate portantă mai mare, care să permită instalarea echipamentului (pe cheltuiala furnizorului de rețele de comunicații electronice, în conformitate cu prevederile Ordinului președintelui ANRE nr. 25/2016 privind aprobarea Metodologiei pentru emiterea avizelor de amplasament de către operatorii de rețea, cu modificările și completările ulterioare).

În al doilea rând, observația respondenților este, din nou, neînsoțită de vreo cuantificare, precum și de justificările aferente a costurilor suplimentare generate de prezența cablurilor de comunicații electronice. De altfel, ANCOM a formulat, în cadrul chestionarului adresat operatorilor de rețea la debutul proiectului, solicitarea de informații privind costurile medii suplimentare per stâlp datorate prezenței cablurilor și echipamentelor de comunicații electronice pe stâlpii deținuți, inclusiv compunerea acestor costuri, însă nu a primit informații privind nivelul acestor costuri (respondenții precizând doar că acestea există, însă nu sunt evidențiate detaliat/nu pot fi identificate cu precizie), fapt subliniat și în Expunerea de motive („nu există la nivelul operatorilor de rețea o evidență clară a unor costuri suplimentare de întreținere per stâlp care ar putea fi generate de prezența cablurilor și echipamentelor de comunicații electronice pe stâlpii deținuți”).

Remarcăm, așadar, contradicția dintre ampla prezentare a pretensei încălcări a principiilor utilizate de ANCOM și lipsa informațiilor de cost relevante, justificate din punct de vedere al cauzalității ca fiind atribuibile prestării serviciului de închiriere stâlpi.

22. Doi respondenți consideră abordarea ANCOM referitoare la componenta „evaluarea impactului accesului solicitat asupra planului de afaceri al operatorului de rețea” eronată; de asemenea, precizează că remunerarea capitalului investit prin rata reglementată de rentabilitate (RRR) nu reflectă costurile cu riscurile nematerializate, ci reflectă costul mediu ponderat al capitalului investit, la care se adaugă o marjă de profit.

Urmare a observațiilor primite, neînsoțite de vreo cuantificare, ANCOM a solicitat operatorilor de rețea (distribuitori de energie electrică) informații suplimentare privind măsura în care este limitată utilizarea stâlpilor în interes propriu prin prezența cablurilor de comunicații electronice și care este cuantumul acestui impact asupra activității proprii din perspectiva investițiilor viitoare în infrastructură.

Operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice (OSD) au oferit în răspunsurile la solicitarea de clarificări, ca argument al observațiilor transmise, fie faptul că au obligația de asigurare a calității serviciului de distribuție la anumite standarde în conformitate cu licențele de operare, „*ceea ce implică o prioritizare a investițiilor din acest punct de vedere, doar în plan secundar putând fi alocate fonduri pentru investițiile necesare a răspunde solicitărilor operatorilor de telecom de amplasare a rețelei pe stâlpii OSD*”, fie au reiterat existența unor costuri suplimentare de întreținere și reparații pe traseul LEA generate de prezența liniilor de telecomunicații, fără a fi însoțite de o cuantificare, astfel încât să poată fi analizate în vederea includerii în mod justificat în calculul tarifelor de acces.

23. Un respondent solicită completarea proiectului de decizie cu definiția cablurilor tip „bransament” (legătura fizică între rețeaua magistrală și imobilul unde este furnizat serviciul la utilizatorul final), ce nu fac parte din circuitul reglementat în cadrul Proiectului, drept urmare nu le este aplicabil tariful

Datele transmise de către operatorii de rețea, referitoare la numărul mediu de cabluri de comunicații electronice per stâlp, respectiv numărul mediu de cabluri pentru activitatea proprie, nu includ cablurile de tip bransament (nici cele ale operatorilor de comunicații electronice, nici cele proprii ale operatorului de rețea), drept urmare costurile au fost alocate exclusiv pentru cablurile de transport (dintre stâlpii operatorului de rețea).

Cablurile de comunicații electronice de bransament fiind în general de dimensiuni mult reduse (acestea unind pe o distanță mică un stâlp deja tarifat cu un punct aflat pe imobilul conectat), comparativ cu cablurile de rețea de transport (telecom sau energie electrică), în cadrul modelului acestea ar avea o influență nesemnificativă și implicit nu s-a considerat necesar a fi avute în vedere.

În concluzie, tarifele stabilite în proiectul de decizie nu se vor aplica și cablurilor tip bransament.

24. Un respondent solicită clarificări privind sancțiunile aplicabile în cazul abandonării cablurilor de comunicații electronice pe stâlpi, nerespectării normelor de execuție, neîntreținerea rețelei etc.

Deși observațiile respondentului nu fac obiectul prezentului proiect de decizie, precizăm că potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 159/2016, lucrările de acces ale furnizorilor de rețele de comunicații electronice se „[...] pot efectua numai cu respectarea prevederilor legale referitoare la: a) amplasarea, proiectarea, autorizarea executării, executarea, utilizarea și postutilizarea construcțiilor; b) proiectarea și amplasarea construcțiilor și a instalațiilor în zona rețelelor de energie electrică și gazelor naturale, drumurilor și în zona infrastructurii fizice feroviare, pe poduri, pasaje, viaducte și tuneluri rutiere, precum și în zonele supuse servitutilor de aeronautică civilă; c) condițiile de amplasare a lucrărilor tehnico-edilitare și a stâlpilor pentru instalații în zona drumurilor și în zona infrastructurii fizice feroviare; d) calitatea în construcții; e) protecția igienei și a sănătății publice; f) protecția mediului; g) protecția muncii; h) protejarea monumentelor istorice.”. Prin urmare, dispozițiile Legii nr. 50/1991

privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a celorlalte acte normative subsecvente, sunt aplicabile și lucrărilor care au ca obiect rețelele de comunicații electronice instalate aerian pe stâlpi. În aplicarea dispozițiilor Legii nr. 50/1991, un rol deosebit de important îl au autoritățile administrației publice locale, precum și Inspectoratul de Stat în Construcții.

În concluzie, ANCOM nu are atribuțiile legale pentru a oferi clarificările solicitate.

25. Un respondent propune actualizarea tarifelor ce vor fi aprobate prin proiectul de decizie cu rata anuală a inflației

Întrucât costurile ce stau la baza stabilirii tarifului de acces la stâlpii operatorilor de rețea sunt cheltuieli operaționale, denumite în lei, ANCOM acceptă observația respondentului și va actualiza proiectul de decizie prin adăugarea posibilității de indexare anuală cu rata inflației.

26. Un respondent a transmis nivelul tarifelor de acces la stâlpi aprobate de CA

Întrucât respondentul nu a transmis observații concrete referitoare la proiectul de decizie aflat în consultare publică, ANCOM ia act de informațiile transmise.